

**Bijbelstudies en gespreksvragen
voor 11 opvoedingsgroepbijeenkomsten
rond het boek
De goed-genoeg-ouder
Handboek voor hoopvol opvoeden
Auteurs: Michelle van Dusseldorp en Willemijn de Weerd
beschikbaar gesteld door www.bijbelsopvoeden.nl**

Inhoud

Bijeenkomst 1: Je familie

Lezen: Inleiding en hoofdstuk 1

Bijbel: 1 Timotheüs 3:1-12 en 2 Timotheüs 1:3-5

Bijeenkomst 2: Omgaan met emoties

Lezen: Hoofdstuk 2

Bijbel: Genesis 4:1-8 en Romeinen 12:19-21

Bijeenkomst 3: Omgaan met grenzen

Lezen: Hoofdstuk 3

Bijbel: Spreuken 4:1-15

Bijeenkomst 4: Uniciteit vieren

Lezen: Hoofdstuk 4

Bijbel: Psalm 139:1-17

Bijeenkomst 5: Doel van de opvoeding

Lezen: Hoofdstuk 5

Bijbel: Psalm 127 en 128

Bijeenkomst 6: Opvoeden van zuigelingen (0-1,5 jaar)

Lezen: Deel 2 - Zuigeling

Bijbel: Psalm 22:1-12 en 31-32

Bijeenkomst 7: Opvoeden van peuters (1,5-3 jaar)

Lezen: Deel 2 - Peuter

Bijbel: 1 Samuël 1:10-28

Bijeenkomst 8: Opvoeden van kleuters (3-6 jaar)

Lezen: Deel 2 - Kleuter

Bijbel: Genesis 33:1-14

Bijeenkomst 9: Opvoeden van schoolkinderen (6-12 jaar)

Lezen: Deel 2 - Schoolkind

Bijbel: Lukas 2:41-52

Bijeenkomst 10: Opvoeden van tieners (12-18 jaar)

Lezen: Deel 2 - Tiener

Bijbel: Genesis 34:1-12

Bijeenkomst 11: Opvoeden van / Omgaan met adolescenten (18-25 jaar)

Lezen: Deel 2 - Adolescent

Bijbel: Richteren 13:1-14 en 14:1-4

BIJEENKOMST 1: JE FAMILIE

Uit het boek: Inleiding en hoofdstuk 1

Uit de Bijbel: 1 Timotheüs 3:1-12 en 2 Timotheüs 1:3-5

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Wat zegt 1 Tim. 3:4 over de opvoeding in het gezin?
2. Wat zegt 1 Tim. 3:12 over de opvoeding in het gezin?
3. Wat leer je uit dit Bijbelhoofdstuk over het gezin?
4. Wat zegt 2 Tim. 1:3 over Paulus' familie?
5. Wat zegt 2 Tim. 1:5 over Timotheus' familie?
6. Hoe heeft een vorige generatie invloed op de volgende generatie? Hoe zie je dat bij jou?

Aandachtspunt voor de inleiding:

* Als dit de eerste bijeenkomst van deze groep is, neem dan de tijd voor kennismaking. Laat iedereen iets vertellen over zijn of haar kinderen en de vragen die er leven.

* Contracteer: benadruk vertrouwen door buiten deze muren niet te praten over dat wat we hier bespreken.

* Voor wie het interessant vindt om wat achtergrondinformatie van één van de auteurs te horen: Willemijn de Weerd heeft bij de Reformatorische Omroep een interview gegeven over dit boek. Je kunt het hier vinden: <https://reformatorischeomroep.nl/radio/vrouw-in-beeld/vrouw-in-beeld-02062023> Bij de één past de inhoud van het boek misschien perfect bij de eigen godsdienstige levensovertuiging, bij de ander zullen bepaalde gedachten of zinnen mogelijk vervreemdend zijn. Ook wordt er in dit boek mogelijk een andere Bijbelvertaling gebruikt dan je gewend bent. Ik hoop dat je door deze verschillen heen kunt kijken. Laten de verschillen die je mogelijk tegenkomt je brengen bij het Woord van God. Laat dat het Fundament en het Richtsnoer zijn bij het lezen van en spreken over dit boek. Geef dat wat je leest een plek binnen je eigen godsdienstige kader en ga ook in de groep respectvol met (kerkelijke) verschillen om.

* Tip: lees met een schrift of notitieblokje waarop je tijdens het lezen aantekeningen maakt of vragen schrijft. Die vragen kun je dan inbrengen tijdens de groepbijeenkomst.

Vragen om te bespreken bij de inleiding en hoofdstuk 1:

In de inleiding vertelt auteur Willemijn over haar opvoeding: 'Ik wilde het zo graag goed doen'. Auteur Michelle vertelt hoe zij zich afvroeg vanuit haar eigen opvoeding en haar werk: 'Hoe kan ik goed ouder zijn?' Welke gedachten roept de titel van dit boek bij jou op? Wat trekt jou naar dit boek? Welke verwachtingen heb je van dit boek? Wat hoop je in dit boek te vinden?

Tip: laat de groepsleden dit eerst individueel op een memobriefje schrijven en bespreek dit dan daarna. Zorg dat iedereen aan de beurt komt.

2. (n.a.v. kopje 'Door God bedacht' en 'Gemeenschappen') De auteurs benadrukken: het gezin is Gods ontwerp. Wat is Zijn bedoeling met gezinnen? Wat is Zijn doel met jouw gezin? Wat betekent dit voor je dagelijkse opvoeding?

3. (n.a.v. kopje 'Test') 'Tijdens de opvoeding ga je door allerlei fasen heen, waardoor je wordt gerijpt.' In welke fase zit(ten) je kind(eren) en welke taak / uitdaging geeft dat jou als opvoeder?

4. (n.a.v. kopje 'Concept familie' en 'Tentharingen') Wat leert Genesis 2:24 en het voorbeeld van de tent je voor jouw gezin? Hoe is het met de drie tentharingen in jouw gezin?

5. Zeg eens in je eigen woorden (of leg het aan iemand uit) wat een functioneel gezin is en wat een disfunctioneel gezin is. Waar plaats je jouw gezin?

6. Zet de vier gezinskenmerken (flexibiliteit, richting van energiestroom, vaste rollen en karakteristieken) met enige tussenruimte onder elkaar en schrijf erbij wat ermee bedoeld wordt. Zet daarna erachter hoe het in jouw gezin met deze dingen is (+, ±, -). Schrijf er eventueel een aandachtspunt achter.

7. Loop op bovenstaande manier ook de 'karakteristieken van een familie die goed functioneert' langs (iedereen uniek, openheid naar de buitenwereld, ouders zijn ouders en kinderen zijn kinderen, grenzen worden gerespecteerd en gehonoreerd, routines en rituelen zijn ondergeschikt aan de behoeftes, er is ruimte voor conflict).

8. Hoe kijk je na het lezen van deze paragraaf naar je gezin van herkomst? En hoe kijk je naar je eigen gezin? Herken je je in de column aan het einde van deze paragraaf?

9. (Paragraaf 1.2) Er wordt steeds meer bekend over het belang van hechting. Het vormt onder meer de basis van de gewetensvorming bij kinderen.

A. Het eerste stuk omschrijft vier vormen van hechting. Waar denk je dat je zelf zit t.a.v. je eigen ouders? En waarbij plaats je je kinderen?

B. Wat wordt bedoeld met 'spreken vanuit je binnenkant'? Kun je dat? Doe je dat? Wat kan je helpen om het meer te doen (als dat nodig is)? Doen/kunnen je kinderen het?

C. Welk advies geeft het boek in het omgaan met mensen bij wie je je niet veilig voelt?

10. (Paragraaf 1.3) In een functioneel gezin zijn losse gezinsleden met elkaar verbonden tot één geheel en wordt aan de basisbehoeften van gezinsleden voldaan. Schrijf voor jezelf de basisbehoeften die het boek noemt onder elkaar en geef aan hoe het ermee was in je gezin van herkomst en hoe het ermee is in je eigen gezin (+, ±, -).

(liefde -stabiliteit, veilige verbinding, autonomie, waardering, uitdaging, emoties en behoeften kunnen uiten, begrenzing, spontaniteit en spel)

11. Geen enkele opvoeding is volmaakt. Je bent zelf vroeger tekortgekomen en je schiet nu tekort.

A. Kijk in de ogen wat je tekort bent gekomen en rouw erover. Waarom is dit belangrijk (n.a.v. kopje 'rouwen')?

B. Is er iets in jouw leven wat je nog moet verwerken (n.a.v. het kopje 'wat moet je kunnen om je systeem te veranderen')?

C. Wat leert de column aan het einde van deze paragraaf je?

BIJENKOMST 2: OMGAAN MET EMOTIES

Uit het boek: Hoofdstuk 2

Uit de Bijbel: Genesis 4:1-8 en Romeinen 12:19-21

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Wat valt je op aan de vraag van de Heere (vers 6)?
2. Wat valt je op aan vers 7?
3. Hoe komt het dat Kaïn zich niet laat tegenhouden door Gods woorden (vers 8)?
4. Wat valt je op wanneer je deze geschiedenis vergelijkt met Romeinen 12:19?
5. Wat betekent 'Geef de toorn plaats'?
6. Wat leert Romeinen 12:21?
7. Wat leren Genesis 4:1-8 en Romeinen 12:19-21 ons over (omgaan met) emoties, specifiek: boosheid?

Aandachtspunt voor de inleiding:

Bij sommige lezers van dit boek neemt de opvoedingsonzekerheid toe tijdens het lezen. Peil hoe dit ligt bij de deelnemers aan de opvoedingsgroep. Wijs nog weer even terug (of blader terug naar) het begin van dit boek: opvoeden is per definitie onvolmaakt en nooit perfect. Dat kan ook niet. Dat hoeft ook niet. Goed is goed genoeg. Dat is wat de auteurs in dit boek willen laten zien: 'Het is ook een keer goed genoeg'. Het hoeft niet altijd beter. De auteurs zetten in dit boek wat thema's op een rij die horen bij 'goed genoeg'.

Vragen om te bespreken bij hoofdstuk 2:

1. (Paragraaf 2.1) Waarom is een goede omgang met emoties belangrijk in de opvoeding? Hoe ga jij om met emoties? Heb je iets te doen op dit terrein?
2. Emoties vragen om: te mogen stromen (toelaten), begrenzen (afremmen) en beteugelen (kanaliseren of reguleren). Leg dit eens uit! Bij welk van deze drie ligt voor jou de uitdaging?
3. (Paragraaf 2.2) In paragraaf 1 ging het over je emoties laten stromen, begrenzen en beteugelen. Nu gaat het om het benutten van emoties.
 - A. Herken je dissociatie of associatie uit je eigen leven?
 - B. De auteurs stimuleren reflectie op emoties: je emotie benaderen met hart en hoofd. 'Goed omgaan met je eigen emoties is belangrijk in het leven en in de opvoeding'.
3. Jonge kinderen zijn afhankelijk van jou om emoties te reguleren. Hoe probeer jij dat? Hoe reageer je op de gevoelens van je kind? Waar loop je tegenaan?
4. (Paragraaf 2.3)
 - A. Hoe kun je groeien in empathie? Waarom is dat belangrijk?
 - B. Hoe kan empathie je helpen verbinding te hebben en houden met je kind?
 - C. Zet deze week je empathisch vermogen eens heel bewust in 😊!

BIJENKOMST 3: OMGAAN MET GRENZEN

Uit het boek: Hoofdstuk 3

Uit de Bijbel: Spreuken 4:1-15

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Welke grenzen heeft Salomo in zijn opvoeding meegekregen (vers 3-6)?
2. Welke grenzen geeft Salomo weer door aan zijn zoon (vers 10-15)?
3. Wat leert dit Bijbelgedeelte je over grenzen in de opvoeding?

Aandachtspunt voor de inleiding:

De auteurs zijn bezig om de 'uitrusting' voor de 'goed-genoege'-ouder te beschrijven. Na de thema's familie (H.1) en emoties (H.2) komt nu in hoofdstuk 3 het derde onderdeel van de uitrusting: grenzen.

Vragen om te bespreken bij hoofdstuk 3:

1. (Paragraaf 3.1)
 - A. Herken je het belang van gezonde grenzen stellen? Durf/Kun je dat?
 - B. Hoe beïnvloedt het wel of niet stellen van grenzen door jou als opvoeder het wel of geen verantwoordelijkheid leren dragen door je kind?
 - C. De auteurs geven inzicht in het dragen van een rugzak en een rotsblok. Is je duidelijk wat ze bedoelen?
2. (Paragraaf 3.2) Om grenzen te kunnen stellen, is het nodig dat je bij je eigen hart kunt. Grenzen stellen is namelijk een manier van zorgen voor je hart. Huiswerk voor deze week:
 - a. Ploeg je hart: achterhaal op welke momenten jij je klein en machteloos voelde, merk op wanneer jij over je grenzen liet gaan en wat de gevolgen waren.
 - b. Bemest je hart: laat je voeden door de liefde van God en van andere mensen.
 - c. Verken de grond van je hart: zijn er onverwerkte gebeurtenissen? Is er wrok? Zijn er onvervulde behoeftes, zoals erkenning of bevestiging?
 - d. Ruim je hart op: ruim op wat in de weg zit. Vergeef bijvoorbeeld.
3. De auteur noemt zeven gebieden (eigen gedrag, eigendom, hart, gedrag van anderen, tijd, context, behoeftes) waarop je grenzen kunt toepassen en vijf manieren om grenzen te stellen (met woorden, door zwijgen, door lichaamstaal, door gedrag en door geografische grenzen). Bedenk een situatie uit je eigen leven waarin je een grens wilt stellen. Hoe ga je dat duidelijk maken?
4. Vind je grenzen stellen moeilijk? Bedenk dat grenzen aan kinderen structuur en houvast geven! Het helpt ze! Sarina Brons heeft een boekje over: 'Ruimte door regels'. Grenzen geven kinderen ruimte en richting.
5. Welke vragen heb jij vanuit de praktijk van jouw gezin over 'grenzen stellen bij jongere kinderen'?
6. Bij tieners is belangrijk: grenzen stellen, samen zoeken naar oplossingen, vertrouwen en verantwoordelijkheid. Welke vragen heb jij vanuit de praktijk van jouw gezin over 'grenzen stellen bij tieners'?
7. Wat heb je voor jezelf geleerd (of wat staat weer even duidelijk op je netvlies) wat betreft grenzen na het lezen van hoofdstuk 3?

BIJEENKOMST 4: UNICITEIT VIEREN

Uit het boek: Hoofdstuk 4

Uit de Bijbel: Psalm 139:1-17

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Hoe hoor je in deze Psalm dat iedereen uniek is?
2. Waar brengt dit de dichter (vers 14a)?
3. Wat betekent deze Psalm voor de opvoeding van onze kinderen?

Aandachtspunt voor de inleiding:

Het beeld van de opvoeder als tuinder staat centraal: wat heeft/hebben je kind(eren) nodig om tot groei en bloei te komen.

Vragen om te bespreken bij hoofdstuk 4:

1. (Paragraaf 4.1) Ontdek wie je kind is / je kinderen zijn door te kijken naar de voorkeuren die het heeft. Schrijf in je schrift (of neem een blaadje als je niet met een schrift werkt) de na(a)m(en) van je kind(eren) en de vier voorkeuren die de auteur in deze paragraaf beschrijft (introvert-extravert, sensing-intuition, thinking-feeling, judging-perceiving). Geef aan waar je kind(eren) in herkent.
2. Verwonder je erover hoe verschillend ze geschapen zijn: vier hun uniek zijn!
3. (Paragraaf 4.2) Bepaal voor je kind(eren) wat zijn of haar liefdestaal is. Probeer er ook eens bewust bij aan te sluiten!
4. (Paragraaf 4.3) Bepaal voor je kind(eren) wat zijn of haar geloofstaal is. Hoe helpt dit jou om te begrijpen hoe je kind met geloofszaken omgaat? Hoe helpt dit jou om dichter bij het hart van je kind te komen?

BIJENKOMST 5: HET DOEL VAN DE OPVOEDING

Uit het boek: Hoofdstuk 5

Uit de Bijbel: Psalm 127 en 128

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Waarmee worden kinderen in Psalm 127:3a vergeleken? Wat betekent dat voor het doel van de opvoeding?
2. Waarmee worden zonen in Psalm 127:4-5 vergeleken? Wat betekent dat voor het doel van de opvoeding?
3. Waarmee worden kinderen vergeleken in Psalm 128:3? Wat betekent dat voor het doel van de opvoeding?
4. Hoe zou jij het doel van je opvoeding willen omschrijven?

Aandachtspunt voor de inleiding:

Voordat de auteurs de verschillende leeftijden en levensfasen van kinderen onder de loep nemen, denken ze in dit hoofdstuk eerst na over de eindbestemming of het doel van de opvoeding.

Het kopje 'Pfff... dat is nogal wat' staat voor menig lezer precies op de goede plek. En ik herinner me uitspraken in de gespreksgroep van 'geneigd zijn te stoppen met lezen'. Laat duidelijk zijn, de bedoeling van de auteurs met deze paragraaf is positief: 'je helpen te werken aan een goed genoeg basis'. 'Als je deze vaardigheden en die kennis voor ogen houdt tijdens de opvoeding, kan dat je helpen om opties te overwegen en keuzes te maken'.

Vragen om te bespreken bij hoofdstuk 5:

1. (Paragraaf 5.1)

A. De auteurs noemen de eindtoestand: een goede burger. Zou jij dat ook als doel van de opvoeding omschrijven? Heb jij in de opvoeding een doel voor ogen? Waarom is dat belangrijk?

B. Bij het boetseren tot een goede burger geven de auteurs een paar bouwstenen: kennis, proactieve houding, vaardigheden, houding, zelfbeeld, wereldbeeld. Ze komen er in het vervolg van dit hoofdstuk op terug door vier levensgebieden te omschrijven met bijbehorende aspecten.

2. (Paragraaf 5.2) Ik ben heel benieuwd: hoe lees jij deze paragraaf? Heb je een potlood in de hand en vink je per kind af wat het weet en kan? Of zie je het als 'eisen waaraan je nooit zult kunnen voldoen'? Of...?

Tip van de auteurs bij het laatste kopje: ga even in een helikopter boven het leven van je kind hangen en kijk 'waarin je kind meer aansturing nodig heeft'. Dus gebruik de inhoud van de paragraaf relaxed, maar durf wel voor de spiegel te gaan staan. De auteurs hebben het beste met kinderen en hun opvoeding voor (zie de laatste column).

BIJENKOMST 6: OPVOEDEN VAN ZUIGELINGEN (0 – 1,5 JAAR)

Uit het boek: Deel 2 - zuigelingen

Uit de Bijbel: Psalm 22:1-12 en 31-32

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Wat zegt 1 Tim. 3:4 over de opvoeding in het gezin?
2. Wat zegt 1 Tim. 3:12 over de opvoeding in het gezin?

Aandachtspunt voor de inleiding:

We maken de overstap naar deel 2 en lopen de komende bijeenkomsten de zes ontwikkelingsfasen langs die de auteurs behandelen.

Als je werkt met een schrift, schrijf dan de namen van je kinderen op en zet erbij in welk van de zes ontwikkelingsfasen je kind zich bevindt.

- Herken je het thema dat de auteurs bij deze leeftijd noemen?

- Bedenk ook welke vraag of vragen je over deze ontwikkelingsfasen hebt en zet die erbij. Je kunt dit dan de komende bijeenkomsten aan de orde stellen.

Vragen om te bespreken bij Deel 2 - zuigeling:

1. Als je het 'still face experiment' dat in deze paragraaf genoemd wordt niet kent: aangrijpend om te zien. Het benadrukt het belang van wederkerigheid en afstemmen op elkaar zodat een veilige hechting kan groeien. Welke vragen heb jij over hechting?

2. De auteurs geven wat voorbeelden van geloofsoopvoeding bij kinderen van 0-1,5 jaar. Pas je die toe? Heb je aanvullingen? Wissel uit hoe jullie bezig zijn of waren met de geloofsoopvoeding van kinderen van 0-1,5 jaar! Welke handreikingen kun je elkaar geven?

3. De auteurs hebben in deze paragraaf geprobeerd een beeld te schetsen van de 'goed-genoeg-ouder' van kinderen van 0-1,5 jaar. Herkenbaar? Kun je iets met hun handreikingen?

BIJEENKOMST 7: OPVOEDEN VAN PEUTERS (1,5 – 3 JAAR)

Uit het boek: Deel 2 - peuters

Uit de Bijbel: 1 Samuël 1:10-28

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Wat betekent de naam Samuël? Wat zegt dit over Samuëls moeder?
2. Er staat niets over de eerste jaren van Samuëls opvoeding in deze verzen. Toch kun je er wel een beeld van vormen. Hoe denk jij dat die geweest is?
3. Welke plaats heeft het gebed in jouw opvoeding?
4. Hanna brengt haar peuter/kleuter voor het aangezicht van de Heere (vers 22). Hoe kunnen wij onze kinderen bij de Heere brengen?

Aandachtspunt voor de inleiding:

-

Vragen om te bespreken bij deel 2 - peuter:

1. Herken je de beschrijving van de peuter?
2. Herken je ook de beschrijving van de do's en don'ts (missers) op deze leeftijd?
3. Welke vragen heb je over de opvoeding van peuters?
4. Wissel uit hoe je de geloofsopvoeding / godsdienstige opvoeding aan peuters gestalte kunt geven!

BIJeenkomst 8: Opvoeden van Kleuters (3 – 6 Jaar)

Uit het boek: Deel 2 - kleuters

Uit de Bijbel: Genesis 33:1-14

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Hoe praat Jakob over zijn kinderen (vers 5)?
2. Wat valt je op in vers 6 en 7?
3. Wat weet Jakob over kinderen en over jonge dieren (vers 13)?
4. Welke gevolgen trekt hij daaruit (vers 14)?
5. Welke les zit hier voor ons in?

Aandachtspunt voor de inleiding:

-

Vragen om te bespreken bij deel 2 - kleuter:

1. De auteurs noemen vier bouwstenen voor deze leeftijd:
 - A. 'Bouw een 'container' voor je kind.
 - B. Help je kind 'emoties' onder woorden te brengen.
 - C. Help je kind een 'moreel kompas' ontwikkelen.
 - D. Investeer in geloofsopvoedingZijn dit ook de vier bouwstenen die jij zou noemen als je denkt aan je kleuter?
2. Herken je ook de 'veel voorkomende missers'?
3. Heb je vragen over de opvoeding van een kleuter?
4. Wissel ervaringen uit rond de geloofsopvoeding / godsdienstige opvoeding van kleuters!

BIJeenkomst 9: Opvoeden van Schoolkind (6 – 12 Jaar)

Uit het boek: Deel 2 - schoolkind

Uit de Bijbel: Lukas 2:41-52

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Wat leer je uit dit gedeelte over de opvoeding van kinderen in die tijd (vers 41-43)?
2. Jezus moet zijn in de dingen van Zijn Vader (vers 49). Hoe kunnen we onze kinderen in deze dingen inwijden?
3. In hoeverre is Jezus' onderdanigheid (vers 51) een voorbeeld voor onze kinderen?
4. Jezus nam toe in wijsheid (verstandelijk), grootte (lichamelijk), genade bij God (geestelijk) en genade bij de mensen (sociaal-emotioneel) (vers 52)? Hoe kunnen we deze vier gebieden in de opvoeding van onze kinderen in het oog hebben?

Aandachtspunt voor de inleiding:

Vaak hoor je ouders ten aanzien van de opvoeding zeggen: ik doe (ook) maar wat. Dit boek wil je helpen om doelgerichter op te voeden: dat je weet wat op welke leeftijd de ontwikkelingstaken zijn. 'Hoe ontwikkelt het kind en welke opvoeding sluit daarbij aan?' Probeer dit tweede deel van het boek zo te lezen en niet als 'wat er allemaal moet'. Na de zuigeling, de peuter en de kleuter gaan we nu de pagina's lezen en bespreken over het schoolkind (6-12 jaar). De ontwikkelingstaak waar een kind in deze leeftijdsfase voor staat is dat het leert: 'ik ben capabel'. Of: 'ik ben competent'. Of: 'ik kan iets doen wat van waarde is'.

Vragen om te bespreken bij deel 2 – schoolkind:

1. Leer je kind naar zichzelf kijken en te herkennen wat het goed kan, maar ook wat minder goed gaat. Heeft jouw schoolkind daar zicht op?
2. In de omgang met anderen rijpt een schoolkind. Merk je dat bij jouw schoolkind?
3. Bij de geloofsopvoeding staat gewetensontwikkeling centraal. Hoe ben jij bezig met gewetensvorming bij je schoolkind? Wissel materiaal uit en geef elkaar handreikingen!
4. Verschillende keren geven de auteurs aan dat het belangrijk is dat we tijd hebben (nemen) voor onze kinderen. Staat jouw opvoeding onder tijdsdruk? Of neem je er (genoeg) tijd voor?

BIJEENKOMST 10: OPVOEDEN VAN TIENER (12-18 JAAR)

Uit het boek: Deel 2 - tiener

Uit de Bijbel: Genesis 34:1-12

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Wat gaat Dina doen (vers 1)? Herken je dit gedrag bij je tiener(s)?
2. Wat gebeurt er (vers 2)? Hoe kunnen we onze kinderen daartegen beschermen?
3. Wat zegt vers 5 over Jakob en zijn opvoeding?
4. Hoe zie je dat bevestigt in vers 7 en 8 en ook in vers 13? Wie hebben hier de leiding?
5. Wat had Jakob moeten zeggen of doen?
6. Welke les ligt er in deze geschiedenis voor onze opvoeding?

Aandachtspunt voor de inleiding:

-

Vragen om te bespreken bij deel 2 - tiener:

1. De taak waar een tiener voor staat, is: het ontwikkelen van een eigen identiteit. Herken je je tiener in de beschrijving die de auteurs geven (subparagraaf 'identiteit ontwikkelen')?
2. De laatste jaren is er veel meer bekend geworden over de werking van het tienerbrein. Hoe houd jij er in de opvoeding rekening mee dat bijv. het lange termijn denken nog niet volledig ontwikkeld is?
3. Wissel handreikingen en ervaringen uit ten aanzien van de geloofsopvoeding / godsdienstige opvoeding van tieners!
4. Welke vragen heb jij over de opvoeding van tieners?
5. Wat uit deze paragraaf helpt jou om 'een goed-genoeg-ouder' voor je tiener te zijn?

BIJENKOMST 11: OPVOEDEN VAN ADOLESCENT (18-25 JAAR)

Uit het boek: Deel 2 - adolescent

Uit de Bijbel: Richteren 13:1-14 en Richteren 14:1-4

Vragen om te bespreken bij het Bijbelgedeelte:

1. Wat zegt de engel over de zoon die geboren zal worden (vers 5)? Hoe kun je dit overzetten naar onze kinderen?
2. Welke opvoedingsvraag heeft Manoach (vers 8 en 12)?
3. Welk antwoord geeft de engel (vers 13-14)?
4. Welke opvoedingsverlegenheid hoor je in Richteren 14:3?
5. Soms is mijn opvoedingsverlegenheid Gods gelegenheid. Hoe hoor je dat in Richteren 14:4? Wat betekent dat voor jou?

Aandachtspunt voor de inleiding:

Nu het boek uit is: neem even de tijd om terug te balderen en terug te denken. Of als je een schrift of notitieblok gebruikte: kijk even terug. Wat heb je van dit boek geleerd?

Tip van de auteurs in het nawoord: 'We hopen dat je dit boek regelmatig nog eens uit de boekenkas haalt om te volgen waar je kinderen zitten en wat ze nodig hebben'.

Waar de auteurs willen overdragen wat goed genoeg is bij het opvoeden, kun je het soms ook ervaren als een lat waaraan je moet voldoen. Zo is het dus niet bedoeld, maar dat maakt wel dat sommige lezers wat dubbele gevoelens hebben als ze terugkijken op het boek.

Vragen om te bespreken bij deel 2 - adolescent:

1. Als je kinderen in deze leeftijd hebt: hoe heeft deze paragraaf je geholpen om je adolescent beter te begrijpen?
2. Kun je bij deze leeftijd nog spreken over opvoeden? Welke vragen heb je over de opvoeding van jongeren in deze leeftijd?
3. Hoe ga je om met andere keuzes die jongeren op deze leeftijd soms maken?
4. Hoe heeft deze paragraaf je geholpen om een 'goed-genoege ouder' voor je adolescent te zijn?